

НОВИЙ ЧАС

ІЛЮСТРОВАННИЙ ПОЛІТИЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИС

Ч. 55. (72) | ЛЬВІВ | ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ. | ЛУЦЬК | Рік II.

АДРЕСИ: „НОВИЙ ЧАС“ Львів, Руська 18. „НОВИЙ ЧАС“ Луцьк, вул. Бол. Хороброго 26.

Наївність чи безумство? Великі пожежі лісів в Канаді.

Краківський процес

проти 56 обжалованих за розрухи в листопаді минулого року добігає кінця. Прокуратор закінчив свою промову, в якій домагається острого покарання всіх обжалованих. Від вівторка говорять оборонці. Засуд, сподіваний при кінці тижня.

Еріо

вислав до Чічеріна листа, в якому домагається, щоби французьких підданих трактовано в справах паспор-

тових на рівні з підданими інших держав. Дальше Еріо підчеркнув, що по приїзді до Парижа він представить Раді міністрів внесок, щоби Франція ввійшла з совітами в дипломатичні зносини. Чічерін відповів на ту телеграму довгим ли-

стом, в якому обіцяє, що Французи будуть трактовані нарівні з підданими других держав та висказав свою радість ізза того, що вкортці може прийти до наладнання відносин поміж Францією і совітами.

Мандрівка золота.

Америка	Англія	Франція	Німеччина	Росія
1912 : 1,904.694	1,311.300	1,200.000	915.700	1,011.500
1923 : 4,247.601	1,154.549	709.479	111.274	45.043

Перед війною кожна з європейських держав мала мішочок золота, одна більший, друга менший, але кожна щось там мала. Та війна, як і між нашими людьми та і між державами — одних збогатила а других зробила дідами. На образку бачимо коло кожної держави по два мішки, один, зліва, представляє стан золота перед війною, другий, з права, після війни. Тільки у одної Америки збільшився скарб золота через війну. У других він дуже змалів, а москаль то аж через побільшаючі шкла заглядає за своїм повоєнним мішком золота, бо він так змалів, що його майже не видно. Цифри в долі подають докладно ту мандрівку золота, що майже усе перейшло в американський мішок.

В імени Річпосволитої Польської!
Суд окружний карний, яко Трибунал пресовий у Львові, рішив на внесок державної прокуратури, що зміст часопису „Новий Час“ число 49. з дня 37. червня 1924 в артикулах під заголовком: 1) Шкільне віче в Копичинцях вираз між слов: перед шкільного? Іван Мазепа уст. по слов: не помилялися аж до кінця. 3) Рільничі школи вироди між слов: території а є три рільничі 4) Новинки уст. по слов: з 1772 року до кінця, містить в собі єство ад 1 г) 3) злочину з § 65 а) з. к. провини з §. 330 з. к. ад. 4) провини з §. 305. з. к. узнав доконану в дни 1. липня 1924 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. з. к. заборону дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторові тої часописи, щоби це рішення помістив безплатно в найближшому числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21зак. друк. з 17. XII. 1862. Д. л. д. Ч. б. ex 1863. а іменно засудження за переступство на гривню до 400 Злп. Львів, 2 липня 1924.

(Підпис нечиткий)

Наївність чи безумство?

Останніми днями розійшла ячутка, що український посольський клуб на своєму засіданні радив над прийняттям Ілька до клубу. На тому ж засіданні прийшло до чинної перепалки між головою клубу послом Хруцьким і послом з Холмщини Антоном Васильчуком. Подроbiaц того засідання нині ще невідомі. Невідомі р'внож причини, які спонукали клуб взагалі брати під увагу можливість прийняття Ілька до клубу. А тому занепокоєння, яке огорнуло громадянство Галичини може устати щойно після цілковитого в'яснення справи самим клубом.

А занепокоєння в першу чергу галицького громадянства оправдане і значне. Бо хто є Ільків?

який у соїмі належить до польського клубу, а по українській землі їздять в оточенні хмари поліціяв — за тим чоловіком відізвався голос, щоби його приймати до українського клубу... Наївність, чи безумство? Здається то друге. Бо таке внесення поставив не наївний хлопчина, але старший чоловік, посол Антін Васильчук (старший брат Павла Васильчука, якого знаємо із його знаменитих промов в соїмі).

Давно було відомо, що цей посол становить в клубі окрему „фракцію“ і є речником польсько-української угоди. І дивним було, що після його декількох виступів в соїмі український клуб держав його у своїх рядах. Серед виробленої суспільності пан Антін Васильчук даю буби опинився поза її скобками... У нас було інакше і дійшло до того, що той парт-поставив внесення провокаційного характеру на прийняття Ілька до клубу.

Очевидна річ, що клуб таке внесення відкинув. А Антін Васильчук зневаживши чинно голову клубу п. Хруцького зачав своє виступлення з клубу.

Чи на тому має бути кінець? На наш погляд ні. Мило того, що пос. Антін Васильчук вступив з клубом,

його належить викинути, як викидається з обори паршиву вівцю.

Що для них найстрашніше.

Ріжне трапляється на Волині; часом такі страшні випадки, що до війни про них весь світ писав би. Бувало, що якісь бандити вирізували цілу сімю. Але все це для нашої адміністрації не таке важне, як коли десь на провінції покажется український посол, та ще влаштує віче.

На перший день Трійці послі Козубський і Козицький влаштували два віча — рано на Козацьких Могилах під Берестечком, а після обіду в Пісках, передмістю Берестечка. Поліцаї заметушились, як пчолі в улію, коли туди влізе хтось непрошений. Сам Дубенський староста виїхав на місце „страшного випадку“. На Могили вже спізнився і поспішив до Берестечка, де перебував до слідуєчого дня.

В Пісках поліція заборонила віче в неогороженім місці, але коли віче перенеслося до церковної загороди, то право поліції тут скінчилось. За те поліція натиснула на священника, щоби той заборонив віче в церковній загороді. Священник підчинився тому натискови, бо колись від свого Дионісівського начальства дістав „розказ“, що буде за це одвічати.

На це пос. Козицький сказав, що він по перше православний, що нічим не ганьбить і не думас ганьбити святого місця, а як православний і член українського народу має право балакати там, де спочивають кости наших предків, на тій землі, що поллята кровю і потом нашого народу.

Віче відбулося без дальших перешкод, але виступ священника зробив на зібраних дуже гнітюче вражіння. Дійсно становище наших священників в таких випадках неможливе. Не підчинися наказові — посиляться на тебе репресії з гори. Виконай наказ — народ де-

і такої ухвали клубу ми нетерпеливо ждемо, як сатисфакції за ту провокацію, яка мала місце на засіданні клубу. Д. П.

фензивником тебе зватиме. А чи той наказ може тільки на те й виданий, щоби поріжнити між собою нарід і їх священників?

Посли поїхали, а поліцаї пішли між народ. Кажуть, що списали на послів протокол і поставили свідків на те, що послі агітували проти держави. Такі свідки з певністю і найдуться.

Полячки, що були на вічу відгрозувались, що коли православні не схочуть святкувати по новому, то замкнуть їм церкви і відчинятимуть тільки на польські свята. Інчий просто казав: що колиб мав револьвер, то пусти би промовцеви кулю в лоб.

Після тих віч чогось впала у у вічі поліції і „Просвіта“. Вчепились її, яким правом існує, чи має всі документи і т. д. Населення побоюється, що чіпатимуть „Просвіту“ більше.

Не забув доложити до справи своїх три гроші і староста. На другий день він був під церквою в Берестечку. Церква там в якимсь будинку, а нова тільки будується. Староста поцікавився, що то за „гмах“ будується, а потім перед зібраним народом обіцяв, що він допоможе в цій справі, але нехай люди слухають тільки священників (?) і влади, бо „вони (посли) оповідають вам всякі казки, а ви можете (?) потерцїти“.

От де властивий сук, де головна небезпека! Може би наші послі частіше приїжджали до нас та при звичаювали наших адміністраторів до конституційних прав, то може не так боялись-би того, що дозволяє закон і на що народ, та його вибранці мають право.

Б

Порозуміння... з Марсом.

23. серпня сусід землі, планета Марс буде від неї віддалена „всього“ на 56 мільйонів кілометрів. Це є на протязі останніх сто літ найбільше зближення землі і Марса і тому вчені хотять його використати для порозуміння з Марсом. У Швейцарії, на вершці гори Юнгфрау будуть поставлені могутні апарати для висилки

електричних филь. При допомозі тих апаратів є надія злучитись радіофонічно з Марсом. Славний італійський фізик Марконі буде брати особисто участь у цьому до-свіді.

Скаже дехто: фантазія. Воно може покищо й фантазія. Але й найсильніша людська фантазія тому кільканайцять і

кількадесяті літ не могла уявити собі цього, що тепер є звичайнісною буденщиною: літаків, телеграфів без дротів, то що. Ось славний письменник Жюль Верн написав „фантастичну“ повість, де фантазією є — підводна лодка. Другий славний письменник, Уельс, написав теж фантастичну повість про те, як дивоглядні мешканці Марса, Марсіани, злетіли на нашу землю. Чому фантазія Уельса не має здійснитися — бо-дай в часті — так, як здійснилася фантазія Верна?

Тільки в тім досвіді, який буде зроблений за два тижні на горі Юнгфрау, не у цьому трудність, чи сигнали електричні дійдуть до Марса, а в цьому, чи там на Марсі живуть розумні ствари, які ці сигнали ламітилиби і зрозумілиби їх. Чи можливе життя на Марсі, а як так, то чи форми того життя на стільки розвинуті, що виробились уже розумні сотворіння, ось питання, які цікавлять чоловіка вже від тисячів літ. Бо чому, можна спитати, на стільки мільонів і мільонів небесних тіл життя привалось лише на землі? Чому немож-

ливо, аби й на якійсь інчій планеті були умовини пригожі для него?

У питанню про можливість життя на Марсі думки поділялись. Одні допускають, другі ні. Найбільш промовляло за можливістю життя це, що на Марсі можна було помітити через телескопи „канали“, цебто полоси так дуже правильні, що годі було припустити, аби вони були ділом випадку, а не ділом розумних ств. Однак тепер деякі астрономи твердять, що ці „канали“ помічаються лише тоді, коли глядіти на Марс через менші телескопи, а коли дивитись на него через великі — „каналів“ нема. Значить вони є наслідком лише хибної будови сочок телескопа. До цього деякі поважні астрономи висказують гадку, що на Марсі за низька температура, аби можливе було життя.

Поживемо, побачимо, що з тої спроби порозуміння з Марсом вийде. Наш погляд такий, що з Марсом лєкше порозумітись, чим нашим сусідам зі своїми мнєшшосцями народовемі.

кані до чинної служби, не потребують для свого виїзду за кордон дозволу своїх корпусних командант.в.

Теж „уженднік“.

Яких тільки урядовців нема на тих косах... Еже так опікуються нами, так вже намагаються „залагодити“ та зевропетувати всі ділянки нашого життя, що... й дихати вже трудно.

Ось наприклад в Мєжиртї на Рівенщині вже довгий час працює на користь „тутейшей людносці“ уженднік дєсвіонтей клєси (принайменше сам себе так називає) комїяж районови п. Марїян Левїцкі.

Хто його призначив, які його „уповноваження“ — хто його знає. А корисну працю його то таки по всій гміні добре знають.

Насамперед як урядовець пішки ходити він не любить і все вимагає від сільських солтисів безплатної підводи до другого села, куди він їде „ужендоваць“.

А ужендує він ось як:

Приходить до якогось хата і лізе до комїна трусити саджу. Баба починає сваритись з ним, бо для цього їй не треба ніякої помочи, — скільки хати стоять, баби самі собі комїни чистять. Але з нашим „ужендніком“ справа трудна. Він починає лаятись, кричати, загрозувати розвалєнням комїна, який не є в „пожондку“ та свисанням протоколу.

Ну, вже як баба почула слово протокол, ноги в неї від переляку затрусилась, сама мало не зомліла зі страху.

І чогоб вже не вимагав від неї „уженднік“ вона на все згодна, аби не було того проклятого протоколу. А за вичищення комїна, а часом гльки за оглянення його, пан „уженднік“ вимагає в одній хаті пята а в другій і десять мільонів або гуску, в третій пів копи яєць, в четвертій хліба й сала, в пятій фляшку горівки з додачею на закуску.

А коли знайдеться смільчак, що не захоче його вимог виконати, то комїн таки буде зруйнований. А самий небезпечний відносно пожару комїн буде в „пєлним

В справі виїзду

обов'язаних до військової служби за кордон.

1) Мушчини від літ 40 виїжджають за кордон за звичайним пашпортом без нікого дозволу військової влади.

2) Резервісти в роках від 28—40 повідомлюють про свій виїзд свою дотичну доповнюючу поїтову команду.

3) Резервісти до 28 літ мають зголоситись особисто, або просити листовно о такий дозвіл свою доповнюючу команду.

4) Мушчини у поборовому віці або ті, що відбувають зараз військову службу можуть одержати дозвіл на виїзд за кордон тільки від міністерства для військових справ.

5) Всі мушчини у віці від 18—20 літ можуть одержати такий дозвіл від корпусного команданта, який, рїше самостїйно або за попереднім порозумінням з міністерством.

6) Мушчини, яким відрочено через студії військову службу можуть одержати такий дозвіл від повітової доповнюючої команди.

7) Мушчини, які користають з відрочення служби військової з інших чим під 6) причин можуть одержати виїмково дозвіл на виїзд від корпусного команданта, який може в цій справі порозумітись з міністром для військових справ.

8) Резервові офіцири, непогли-

МИХАЙЛО ВОЗНЯК.

Як пробудилося українське народне життя в Галичині за Австрії.

Скінчивши гімназію у Львові, не пішов на університет, але на магістратську службу в Сяніччині. Його побут у Сяніччині й Перемищині дав йому можливість слїдити за етнографічним розмежуванням між українським і польським народом, висловом чого й була пізніше його розвідка про межі між одним і другим народом, видана по польськи (1848) й по німецьки (1849) в звязку з домаганням Українців відділити українську Галичину в окремий край австрійської корони.

Зразу служив Зубрицький головню на агрономічних посадах і визначився як знавець права, здобувши його практично веденням рїзних справ своїх панів. Шляхетське походження (Вінява з Зубриці) й правна практика в користь своїх хлібодавців зробили з нього оборонця панщини, вислів чого дав у своїй статті з 1819 р., виступивши проти статті за скасуванням панщини. Як не дивна його оборона панщини, так не дивне

30)

й те, що він говорив у статті тільки про польського селянина як один із активних будівничих Польщі на українській землі — член польського тимчасового уряду з 1809 р. А в тім іще десять літ по скасуванню панщини не міг із цим погодитись Зубрицький і писав у листі до Погодіна таке: „Що торкається наших селян, то їх давній стан, давні відносини належать уже до історії, теперішній стан незавидний, а будуча доля тільки Богові відома. Їх, котрі не бажали, не думали, визволено на чужий кошт від обов'язків, що їх вони працею виконували для дїдича“.

Хто був прихильником такого ладу, щоб селянин робив панщину, той не міг захоплюватися думками про просвічення того селянина. Український селянин міг просвітитись тільки в своїй рідній мові, а її називав Зубрицький „базіканням якогось простолюдина пасічника Грицька й пастуха Панька“. В другій частині своєї Історії давнього галицько руського князівства з 1852 р., що її силкувався написати по московськи, виступив Зубрицький дуже гостро проти тих, котрі намовляли його написати Історію українською мовою, в таких словах: „С темні шалєнци або швидче низькі недоуки, котрі

пожондку” якщо хазяїн заплатить „ужендикови” те, що йому за ужендовий огляд належить.

Селяни дуже цікавляться чи справді є такі ужендники, а якщо вони ужендники й отримують пенсію, то з якої речі вимагають від селян плати за свою роботу.

М. Убогий.

Кооперація — народня сила.
Вписуйтеся масово у члени кооперативи „РІДНА ШКОЛА” у Львові Ринок ч. 10. Уділ 5 зол. одноразове вписове 50 сот. Число уділів необмежене. Порука двократна.

Великі пожежі лісів в Канаді.

Великанські пожари лісів на побережі Спокійного Океану в Америці щораз більше поширюються. В Канаді цілі сотні пожарної сторожі день і ніч заняті боротьбою з морем полум'я. Населення ратується утечею. Матеріальні шкоди до тепер прямо великанські.

Число страт в людях не установлене. Від мешканців різних місцевостей нема відомостей. Урядово стверджено, що із 289 випадків пожеж лісів, велика частина загорілася від грому, або сама від себе ізза великого горяча.

Під ногою стола...

Торговець мистецькими речами мав оглянути деякі образи на шестім поверсі дому. Виходячи туди пристанув він на коридорі четвертого поверха, щоб відпочати і зовсім случайно доглянув крізь відчинені двері одного помешкання кривий стіл, що мав під коротшою ногою підложено книжку. Своім оком знатока він зразу пізнав, що книжка оправлена в людську

скіру. Попросив отже старуху, що займала те помешкання, щоб дозволила йому оглянути ближче цю дивовижну підкладку під стіл. І побачив, що то дуже стара латинська книжка, якої досі знають тільки два примірники, а тим самим має дуже велику вартість. Старуха дістала цю книжку в спадку.

Хто має право одержати польське горожанство.

Після обіжника Міністра внутр. справ можуть узискати польське горожанство слідуєчі категорії осіб:

1) Особи, що відбули військову службу при польському війську, як

що вони перед або підчас військової служби не вносили прохань о звільнення з тієї служби з причини, що вони горожани іншої держави;

2. а) особи, котрі самі або їх родичі були записані до етапських книг на обшарі бувшої російської імперії, що сьогодні входить в склад польської держави;

б) ті самі особи, хотяйби були в тих книг вичеркнені, як що вони перед війною стало і дійсно замешкували територію, що тепер входить в склад польської держави а як що розходиться о родичів, коли вони на згаданій території перед війною мешкали і образували своїх дітній.

3. Жінки, котрі перед своїм відданнем користувалися правом приналежности до одной з громад, що знаходиться тепер на території польської держави а після розв'язання подружжя на стало осли в польській державі.

4. Особи, які родилися на території теперішньої польської держави, як що вони або їх родичі перед вибухом світової війни стало і дійсно мешкали на тій території.

5. Особи, що перед війною стало мешкали на теперішній території польської держави а провіренне цього не підлягає ніяким сумнівам.

Постанови під 2. 3. 4. і 5. мають вдношення виключно до бувших горожан бувшої російської імперії.

Всі наведені від 1—5 постанови матимуть приміненне до всіх тих осіб, що стало, дійсно і без ніякої перерви мешкають від часу перед вибухом світової війни на території теперішньої Польщі або, які в разі евакуації внаслідок воен-

в лівстві жили досі, гордили всякою наукою рідної (себто московської) мови, вживали чужої мови, прислухувалися тільки простонародній розмові своїх слуг і робітників і бажали тепер, щоб ми писали свою історію в місцевій мові галицької черні. Дивне й смішне домагання? Історії пишуться для кляси народу, що освічена або освічується. Для простолюдина досить молитовника, катехизму й Псалтирі. Деж це пишуться історії на мові простого хлібороба?”

Як останнє питання свідчить, що Зубрицький не зрозумів істоти славянського відродження, так його туга за панщиною в десять літ по її скасуванню вказує, що в його світогляді не лишили сліду й подув весни в 1848 р. й тодішні події європейського життя. Такіж думки він мав і надовго перед 1848 р., вже від початку своїх пильних зайнять історією. Нахил до історії виніс уже з гімназії. Некролог історикові української церкви Михайлові Гарасевичеві пера Зубрицького й теплі згадки про нього в писаннях останнього промовляють правдоподібно за тим, що Гарасевич чимсь причинився до того залюбування до історії, котре виявив Зубрицький. І там, де свої праці побудував він на

джерельнім історичнім матеріалі, показався безперечно солідним істориком, як напр. у Літописі львівського Ставропігійського Братства, Хроніці міста Львова та згадуваній уже найдавнішій Історії Галичини, незаступленій на жаль і досі дуже потрібним новим обробленням. Одначе скоро відбився від твердого берега історичних актів і пустився на глибоке море думок, подиктованих його аристократизмом і реакціонерством, плів дурницю за дурницею, головно в справах мови.

Поминаючи низку його менших історичних праць, як напр. про українські друкарні, не від речі буде тут спинитися над його відповіддю на невчасний проєкт Осипа Лозинського ввести польське абетцадло в українське письменство. Ця відповідь не вийшла в своїм часі друком, але в відписах була поширена між семинаристами у Львові й Перемишлі й лишила явні сліди свого впливу у відповіді Осипа Лозинського. Та не щим цікава ось тут ця відповідь Зубрицького, а його думками про нарід, до котрого він належав, і його мову.

(Далі буде.)

них ділань вернули дстально як репатріанти на згад-ну територію.

Рівночасно з тим заряджено реєстрацію всіх чужинців, що перебувають тепер на території поль-

ської держави а то для уталення о"стави", що можуть мати значинс і вплив на умисканнс права польського громадянства.

Золото.

Які особливі почування родяться в чоловіка на самий тільки звук того слова, які зовсім інші від тих, що повстають, коли чується слово: залізо.

Золото!

Дістати його, мати його — отце бажання, — що без огляду на це, з яких причин та спонук — не дають спати чи не кождому смертному жителю землі, що кидають із смертоносним оружжем чоловіка на чоловіка, що спричиняють не-обчислимі в наслідках катастрофи, щоб тільки сповнилися.

Золото! Благородний металь!

Кілько то людей на протягу середно-віча провело своє всенке життє на шуканню за ним. Альхеміки замикалися десятками років у своїх понурих робітнях і шукали способу щоб штучно зробити золото із інших металів. Шукали якогось „камня мудрости“ щоб при його допоміжі перемяти звичайні метали на той найбільше пожаданій. Сотні років шукали і вмирали не осягнувши своєї цілі, вмирали може з тим принади-м словом на устах:

„Золото!“

Наука сказала своїм поважним голо-сом, що є тіла у природі, які не дадуться розложити на складові часті, бо вони з нічого не зложені і назвала такі тіла перв-нями, а зачислила до них між інчими зо-лото, срібло, живе срібло (ртуть), залізо, сірку і т. д. І сказала наука, що нікотрого первня не можна дістати штучним спосо-

бом з якогось другого або через зложен-не кількох інших. Отже цим і положено край шуканню альхеміків. Їх висміяно як нерозумних пошукувачів, бо первні, отже і золото можна добути тільки з природних скарбниць-копалень.

Так було.

Але цими днями професор Високої Технічної Школи в Берліні, Др. Міте, ска-зав пані Науці, що вона помилилася. Йо-му вдалося при помочі електричної струї розложити живе срібло — первень! і з розкладу одержав дрібки золота

Відвічна мрія альхеміків сповнилася.

Золото одержано з другого металю штучним способом.

І цим разом, як звичайно, винахідни-ком став случай. Др. Міте каже: „Я не брався до роботи з наміром: „те-пер зроблю золото“, а прямо случай довів мене до того важного відкриття, що має не мале технічне та наукове значинс“.

Правда, одержане в тій спосіб золото булоби страшенно дороге, бо його дуже мало. Один кільограм такого золота коштувавби двацять мільонів зол. нім. марок.

Та річ в тім, що його можна добути, що його добув людський розум.

Так то буває в царині Науки. Один, одинокий случай перевертає горі корінем непохитні правди, які голосила та по-важна пані і те, що ще вчера було Не-домислом стає сьогодні ясним світлом І правди.

Посоа Сергій Хруцький.

голова українського клубу.

французько-бельгійські війська по-кинулиб окуповану територію на протязі 20-ти днів. Після того на протязі двох місяців ліквідованоби союзницьку адм ністрацію. Зали-шиласьби тільки деяка кількість французських та Сельгійських залі-ничників у таких містах як Тревір, Кольонія та Аквістган, аж доки Німці не виконають всіх зобовязань.

Самі Німці не беруть участі в конференції. Як подавали ми в останньому числі, премієри Англії та Франції нараджувалися над тим, коли їх допустити, але найправдо-подібніше їх зав'звуть при самому кінці, щоб вислухали рішень.

Наколиб ця льндонська кон-ференція скінчилась успіхом буде скликана друга, що складатисьме тільки з міністрів фінансів пооди-ноких союзних держав. Вони ма-либ вирішити тільки спосіб, в який Німеччина має сплачувати довги.

Справа кабінетної кризи

в Польщі

ше досі не наладжена. Комбінація „двох Станіславів“, про яку ми пи-сали не здійсниться. Великі поль-ські „мужі“ в дбули цілий ряд кон-ференцій: отже Вітос з Яном Домб-скім, що то підписував рижський договір, Тугут з Дембскім, а вкінці Вітос з Грабскім і Тугутом. Що вийде з цих нарад покищо не знати, але кажуть що вже сьогодні (по-неділок) буде іменованій новий мі-ністр закордонних справ. Хто ним буде — важко вгадати. В останній хвилі виринула ще нова кандида-тура, Титуса Філіповіча, що був

Поширення прав емігрантів.

Мінстерство внутр. справ при-знало всім особам, що користають а права азилію (безпечного прожи-вання для політичних емігрантів) в Польщі, право свобідного ви-бору місця осідку і свобідного пе-реїзду на терені ціло, держави. Ви-їмком є тав. „креси“ а то воєвід-

ства: львівське, станислав'вське, тер-нопільське, волинське, поліське і новгородське і округ Вильн. Хто схоче скористати з призначеного права азилію на терені згаданих що іно кресових воєвідств мусить дістати дозвіл від даного воєвідства.

Англійські та французькі часо-писи займаються обширно

льндонською конфе-ренцією,

яка триває дальше. Вправді за пер-ших чотири дні не вдалося її учас-никам дійти до цілковитого поро-розуміння, але є надія що вона скінчиться остаточно добрим вислі-

дом. Мек Доналд обстоює за тим, щоб конечно прийняти плян Девіса та забезпечити Німцям pożyczку, без якої плян Девіса не мігби бути як слід переведений.

Щоби уможливити Німцям спла-ту воєнних відшкодовань, конфе-ренція задумє знчти окупацію Рури. Французи і Бельгійці поставили в тій справі свій внесок, згідно з яким

управителем міністерства закордонних справ, а тепер є польським послом в Фінляндії.

А тимчасом польській поліції хто не хоче то робить репутацію. От в ночі на останню суботу якась „банда“ зложена з 27 людей, уоружена в кріси і одиє скоростріл напала на містечко Вішнев на совітському пограниччю. Частина „банди“ була в польських поліційних мундурах. „Банда“ зрабувала 10 коней. В бійці, що вивязался з поліцією загинув командант з Воломіна. „Бандити“ переправилися в цілости за границю.

Останній львівський

процес замховців.

яких розстріляно в Бригідках відізвався відгомном з того боку. Урядова совітська агенція „Роста“ доносить, що там уважають цілу справу „за провокацію польської охоранки, що в імені польської буржуазії обвинувачує комуністів“.

в Греції

тепер також кабінетна кр за. Грецький парламент дуже гостро поставився до політики уряду та по дуже бурливих нарадах відмовив йому довіря. Супроти цього цілий кабінет міністрів уступив. Новий уряд творитиме мабуть Кафандарс.

Совіти закупають літаки і підводні лодки.

З Лондону доносять, що згідно з відомостями, які там прийшли, Совіти закупили в останніх 3 місяцях в Швейцарії, Голляндії і Італії 530 літаків, 40 танків і 60 підводних лодок. Все те було в цілости заплачене золотом зсери. Закупля пороблено вже після заяви Троцького, що червона армія зредукована до пів мільона людей.

Косів. (З культурно-освітнього життя Косівщини). Перед війною культурно-освітнє життя у нас квітло: „Просвіта“, „Січ“, „Сільський Господар“, „Народний Дім“ — це все працювало. Аж дивно тепер повірити, що це все працювало завдяки одній людині, що була мотором

всього. Не стало її — нема жадної праці. Тепер Косів спить — на радість ворогам, а на загибель нам. І буде загибель, якщо ті, яких обов'язком є вести працю, не стрясуть зі себе того лінивства, тої дрімоти. Правда, 1922 р. рушилося все було з мертвої точки, відновлювалися товариства, давали вистави, засновували кооперативи, скликали засідання, на яких багато говорилося і писалося, а нічого не робилося...

Але перейдім по черзі всі Товариства: „Жіноча Громада“: Скличуть раз на рік „Загальні Збори“, виберуться до Виділу, при чім добре посперечаються і — їдуть до чергових Загальних Зборів за рік. А Захоронки чи Захисту конче треба. Населенню радо піддержалоби, коби лиш виділо працю. А відчити для сільського жіноцтва, а курси куховарства, господарства чи т. і. аж проситися завести. Кілько селян домагається не раз, щоб яка з інтелігенток прийшла на село, щось поучити, порадити...

„Руський Народний Дім“: — (Ще й досі „руський“...) В р. 1922 був при ньому Драматичний Клуб, який дав за рік ряд вистав. Новий Виділ за 1923 р. нічого — крім одної толоки звозу каміння — не зробив. З кінцем 1923 р. деякі громадяни зробили „замах стану“ — значить, без відома старого Виділу скликалися, вибралися до Виділу і стали горячуватися. Та то зразу: звели решту каміння, зробили дві три вистави і... пристигли в завалі. Годить ся сказати, що справа будови „Народного Дому“ має деякі труднощі. Є ще і тепер люди (селяни) яким „пані“ перед війною сказали, „що Народний Дім не для них“ і випросили зі салі. Є такий случай, що через недбалість тогож Виділу в р. 1920—21 стратилосся 100 м² дерева, яке признала „Відбудова“. Самі селяни хотіли толокою за малу зацвату зрубати. Та Виділ не дбав.

Т-во „Руська Бесіда“: (В нас мода на „руське“...) Члени її — це сама „сметанка“ Косова. Зійдуться хіба трохи заспівати, в білярд заграють, або на фортеп'яні. Про яку небудь працю для меншого брата, нема мови.

Філія „Просвіти“: В ряди-годи зійдеться Виділ, порадиться, навише декілька внесків у протокол і... розходиться. Про який відчит, курси неграмотних чи т. і. — нема й бесіди. Дарма, що люди просять.

„Сільський Господар“: Відновлений

у 1922 р. — спить блаженним сном. Немає що й писати про його. А шкода назви: „Сільський Господар“...

Клубок У. П. Т.: Теж — крім кількох засідань Виділу, не лишив найменшого сліду животіння. Розумію тут: Прилюдні зборки на Рідну Школу, Фестини чи концерт на ту ціль, освідомлююча праця між населенням і т. и.

Читальня і. м. Мих. Павліка: Завдяки посвяті одинокі (громад. Ів. Т.) має вона відреставрований власний дім, де могла б вести гарну, освідомлюючу працю. На жаль і шкоду громадян, вишаймили цілій фамелі шевців і ковалів весь дім, а члени сходяться в помешканню шевців тільки в неділю і свята. В „чужім“ помешканню праця неможлива. А місце на Захоронку чи т. і. булбоб чудове. Надто і тут нашлись „славесні критики“, що нічого не роблять, а сіють роздор, виступаючи проти заслужених громадян, думаючи про себе, що найумудріші...

Була в нас ще й кооператива „Гуцульський Базар“, але через особисті порахунки між інтелігенцією — вона упала. Брак праці чи життя в нас — це брак відповідного, здорового проводу. Мабуть і не піде дальша праця, бо між ширшим масами народу, а інтелігенцією пропасть шириться. Причина: цих останніх „вірую“ т. є „ажі тебе пане стоїми і стаць хцєми“... до того їхня діль і байдужність до народних справ. До чого це доведе, побачимо. Тільки щоб не запізно було каятися винуватим. Не все жолоб панський повний! Бач.

М. Матієв, на Волни. Накінець і в м. Матієві, після довгої мовчанки (по закриттю Просвіти з бібліотекою) улажено дві вистави: одну на Вознесенне, два водевілі „Бувальщина“ і „Куди вітер віє“, а другу на перший день Трійці, коли ставлено: Безталанну. Обі вистави пройшли гарно, а особливо остання: Безталанна. Дуже гарно відіграла роллю Варки знала вже в містечку аматорка, Люда Галащук, не зле виконав роллю дідуся молодий аматор Гриць Ваврішук, а Софія в виконанню Настуні Ваврішук, була бездоганна. — Тільки здається, що на тім нашій виставі і покінчаться, бо вже чуємо невдоволення „власть імущих“ аж те, що один афіш був надрукований не по закону (хоча це було просто по омилці), а іменно спершу по українськи а потім по польськи. Передплата.

Нічого нового під сонцем.

Недавно відкрили англійські вчені дуже цікаві річи при розкопках в Тунісі (Африка). В одному місці надібрали вони величезні кургани засипані піском. Думаючи, що це якісь могили взялися до рсзлідження їх. Та яке було здивованнє вчених, коли побачили, що під верствою піску находяться дахи якихсь будівель. Вчені стали далі копати в глуб і відкрили дивні дива. Показалося, що це були величезні каменниці 600 стіп високі і на кільканадцять поверхів. Їх віками заносив пісок і вкінці зовсім засипав. Каменниці були будовані з каміння і цегли а до мурвання уживано якоїсь мішанини вапна, що зовсім пригдує цемент. У тих величезних каменницях жило по кількадесять родин.

Кожда родина мала помешканнє зложено з 3-4 кімнат і кухні. На подвір'ю кожної каменниці був ставок, де мешканці купалися. Розміщеннє кімнат і сходів були такі самі, як у наших часах. Для лекшого виходу на горішні поверхи служили спеціальні вінди. По кімнатах найдено багато різних річий — дитячих забавок, жіночих причандалів і домашнього начиння. Діточі забавки такі як і тепер: ляльки, мячки, свиставки і т. п. Жіночі прибори до чепурення були теж подібні до нинішних: гребінці, щітки, рурки, креми і пахощі. Все те вказує на високий степень культури старинних Фенікійців. А хто знає, чи й вони перші почали класти такі високі дг ми? Може наука відкриє ще старші будівлі?

Нічого нового під сонцем! Справді. І Американці, які гордяться так своїми величезними каменнями-хмародерами не втяли ніякої нової штуки. Хмародери будували вже Фенікійці 3000 літ перед Христом.

Календар — Липень.

25. П'ятниця (12) Прокла і Іларія. Правосл. Прокла і Іларія. — Схід 3:46. Захід 7:15.
 26. Субота (13) † Соб. Ар. Гавріїла. Правосл. † Соб. Ар. Гавріїла. — Схід 3:47. Захід 7:14.
 27. Неділя (14) 6. Неділя по Зел. Свят. Правосл. 6. Неділя по Зел. Свят. — Схід 3:48. Захід 7:13.

Народні приповідки.

Летить літо як крилами.
 Чия воля того й сила.

Що сталося в липні.

26. 1662. Сомко і Ромодановський побили Юрка Хмельницького під Каневом.
 26. 1708 покарано на смерть Кочубей та Іскру.
 27. 972. Згода князя Святослава з Греками.
 27. 1881. Уродився письменник Володимир Винниченко.

— 0 —

Згадування українського ліцея в Перемишлі з 1914 р. відбудеться дня 5. серпня в Перемишлі.

У Львові.

Відгук справи Дітріха і Солоненка. За „антидержавну агітацію“ у мнмих виступах проти засуду Дітріха і Солоненка арештовано Івана Гука і Волод. Коники. Арешт спричинив підком. пол. Конарські, що від довшого часу переслідує Івана Гука, зльокавтованого урядника б. Намісництва всякими безосновними доносамн.

З краю.

Ківерецьке лісництво на Волині видавало людям кврти на право збирати в державнім лісі ягоди. За це платилось по 4 і пів мільона. Почали люди ходити за ягодами, а гасвий кого стрінув, відбирав квіт і казав 2 дні полоти траву на новій посадці. Дехто мусів полоти, а хто не міг, то його 4 і пів мільона пропало. Здавалосьби, що це самоволя гасвого. Але попаясь йому служниця одного вчителя. Вчитель зараз пішов до лісництва поскаржитись. В лісництві пояснили йому справу і дали посвідку, що відполув своїх два дні —

Михайло Миколки, селянин с Нагір'я, пов. Залішки, вмер дня 8. липня п. р. в 27-ім році життя. Покійний був вельми діяльним промадником, працював як секретар Читальні „Просвіти“ від 15-ого року

життя. Його заходами два рази відновлювано місцеву читальню, в 1918 і 1923 році був передплатником „Нового Часу“.

Зі світа.

Пожари лісів на Уралю. Московські часописи доносять про великі пожари лісів на Уралю. До гашення викликано війська.

Маларія на Україні. На Україні шаліє страшна епідемія маларії. В травні і червні захорувало пів мільона людей. Недуга поширилася особливо в донському басейні. Кажуть, що зайшла вона з Кавказу.

Найбільша мапа. В Сан Франціско (на західнім побережі північної Америки) складено тепер найбільшу мапу. Вона довга на шістьсот стій, а широка на вісімнайдцять стій. Дуже докладно представляє цілу Каліфорнію. Нема такої річки, гостинця чи навіть стежки, щоб не була зазначена. А в тих місцевостях, де випасаються корови чи вівці понарисовувані череди тих звірят. На ріках вирисовані малі пароплави.

Небезпека для Нью-Йорку. Професор астрономії в Філадельфії Годд предскажує, що вже в недалекій будучині чекас місто Нью-Йорк від землетрусу ще більша катастрофа як була в Токіо. Можемо уявити собі, що діялосьби в місті хмародерів, колиб так дійсно там наступив землетрус.

ПОЧТА!

Переписка Редакції.

Селянин Х. Уличко Вашого допису не помістимо, бо про те все писалося в дописі з Вашого села в 4:—42 числі „Нового Часу“.

Бич. Ваш допис мусить довго чекати черги.

М. Убогий, Межиріч. Одно іде Друге в свою чергу.

Переписка адміністрації.

Сервас Вас. Копич. Заплачено до кінця серпня.

М. Горбовий, Кос. Згаданім часопис вислаємо.

М. Кішук, Густ. Часопису ми не здержали. Заплачено по 5Г ч. Гроші можна переслати реком. листом. До кінця року належитьсь нам ще 82:80 к. ч.

Олійник Онуф. Часопису ми не здержали і вислаємо його дальше. Заплачено по кінець липня.

Яремчук М., Ч. С. Р. Ціна на календар „Село“ ще не усталена. Як виїде з друку — вишлемо за послідплатою.

Кришталь Т., Довге. Почта перетяла дописку на чекови. На будуче просимо дописувати тільки на посвідні вплати, бо почта не щадить письма і додучус нам лиш відтинок вплати. Часопис заплачений до пол. серпня.

Хто надав гроші 4:20 зол. дня 10. VII. на почі в Устю Зеленім не зазначивши своєї адреси а мильно подав адресу „Нового Часу“ у власнім інтересі нехай відозветься.

о. Щепанський Мик., Щав. Проси-

мо заскаво о посвідки або зведати нам, коли, кілька і чим переслали гроші.

Юхимюк Дм., Питова. Завжди до кінця вересня. Коли на дотепершню адресу часопис точно не доходить то подайте ще раз докладну адресу.

Веселий куток.

УКУСЛИВИЙ.

— Бачу, Ви перестали жити?
 „Егеж перестав, бо й гроший не маю, тай дурити почав на старість від алькоголю.“

— О, то Ви запізно перестали жити.

ПАНУБОЦЬКА РОЗМОВА.

— Я вчора в ночи стою з Катериною, а ту як свисне...

„Хто? поліція?“

— Ні, батько Катерини.

„Чим? Писком?“

— Ні, палицею.

В ЛІТНІСКУ.

— Дзвично, а по квітусе раз поца-ловать?

„Нічого паноньку, ще й в писок дістанете.“

ЗЛОСЛИВИЙ.

— Ти маєш за довгі вуха...
 „Правда! Вони краще пасують до твоєї голови. Прекрасний бувби осел.“

У ФОТОГРАФА.

— Прошу зробити присемну міну!
 „Не можу, я вчора заплатив... податок.“

У ІНСПЕКТОРА.

— Пане інспектор! Ви мене переносите на Мазури. Скажіть-же за що?
 „Того я Вам сказати не можу. Але мушу Вас упередити, щобисьте ще раз того не зробили, бо Вас таки нагонять зі служби.“

Біржевий перегляд.

Грошева біржа.

Львів, 9. VII. 1924.

Амер. дол. 5:24¹/₂—5:25, одинки і двійки на рівні з іншими ам. дол., канад. долари 4:98—4:99, Кч 0:15¹/₂—0:16, Франк фр. 0:29¹/₂—0:30, франки швайц. 0:92—0:93, фунти штерлінгів 22:00—22:10, Франк бельг. 0:00—0:00, Ліри 0:00—0:00, Лгі 0:02¹/₂—2¹/₂, гроша Австр. кор. 0:00.

Золото: 20 кор. 21:91—22:03, м. фр. 20:80—21, 10 рубля 26:00—26:20.

Срібло: кор. 0:39—40, 5 кор. 1:98—2:02, фльор. 0:98—1:01, рублі 1:76—1:80, копійки за рубель 0:68—0:70.

Збіжова біржа.

Львів, 9. VII. 1924.

Кр. пшєк. з 1923, 19—20, Жито з 1923, р. 10:50—11:03, Броварський ячмінь з 1923, р. 10:25—10:75, Овес з 1923, р. 11—12. Ціни розуміється за 100 kg. без споживного податку. Місце, станція залізодвання.

Риба.

Хліб 1 кг. 0:30, м'ясо вдове 1:50 свинче 1:23, теляче 0:78, солонина 1:34 сало 1:67, смалець 1:78, масло десерове 4:44, масло кухонне 3:89, сир 0:83, яйця 1 шт. 0:08, сметана 1 літра 1:39, молоко 0:34, 1 кг. меду 1:95, буряк 1 кг. 0:00, цибуля 0:89, чісник 1 головка 0:09, курка 2:22—5—качка 4—7—

**Найліпше мило „МУТА“ з першої української фабрики у Львові,
вул. Потоцького 58.**

ОПОВІСТКИ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

„Союза Учительських Спілок“, кооператива з відповідальністю уділами у Львові, відбудуться дня **3. серпня** ц. р. о годині 3-ій пополудні в салі Товариства „Воля“ при вул. Осолінських ч. 10. II. пов. (сала давнього артистичного театру „УІ“). Порядок нарад:

- 1) Отворення Загальних Зборів.
 - 2) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
 - 3) а) Звіт організаційний.
 - б) Звіт касовий.
 - 4) Звіт Ревізійної Комісії.
 - 5) Затвердження білянсів і уділення абсолюторії Управі Союзу.
 - 6) Розділ зисків.
 - 7) Вибір нових членів Надзірної Ради в місце уступивших.
 - 8) Вибір Ревізійної Комісії.
 - 9) Зміна §§ 14 і 23 статута усталення висоти уділу і вписового.
 - 10) Внесення і запити.
 - 11) Закннення Загальних Зборів.
- Річний звіт, річні замкнення і білянс виложені в льокалі кооперативи для перегляду членів на два тижні перед речинцем Зборів — На випадок несприятності вимаганого статуту числа членів, відбудуться того самого дня, о годину пізнійше, в тім самім, льокалі і з тім самім порядком нарад другі Загальні Збори, які будуть управнені важно рішати без огляду на число присутних членів.

Управа.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Повітової Господарсько-споживчої Спілки „Народний Дім“ кооп. з обм. порукою в Чорткові відбудуться в четвер, дня 31. серпня 1924 р. о год. 10-ій перед полуднем в власних кімнатах зі слідующим дневним порядком:

- 1) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів.
- 2) Відчитання звіту з ревізії, переведеної з рамени Красового Союзу Ревізійного у Львові.
- 3) Звіт Управи з діяльності за 1924 р.
- 4) Звіт контрольної комісії з внеском на уділення Управі абсолюторії.
- 5) Розділ зиску з 1923 р.
- 6) Доповняючий вибір двох членів Надзірної Ради і одного заступника.

7) Зміна §§ 14, 23, буква а) та 51 статута.

8) Внесення і запити.

Річний звіт, річні замкнення і білянс виложені в канцелярії кооперативи для перегляду членів на два тижні перед речинцем Зборів. — На случай несприятності вимаганого статуту числа членів, відбудуться другі Загальні Збори того самого дня і в тім самім льокалі та з тім самім дневним порядком нарад о год. 11 перед пол., які будуть управнені рішати важно без огляду на число присутних членів. — Чортків, дня 10 липня 1924.

НАДЗІРНА РАДА.

ОГОЛОШЕННЯ.

НА ПРОДАЖ вовчурі і вовчурки. Інформації в Адм. „Нового Часу“.

ТОРГОВЕЦЬ, фаховець в машинах і рілничих знарядях, рівночасно бухгалтер, тепер на становищі головного бухгалтера і заступника управителя більшої фірми на Білорусі, змінить посаду. Референції поважні. Рефлектус на посаду управителя або рівнорядну, на провінції в Галичині або Волині. Ласкаві офerti просить ся слати на адресу „Новий Час“ під „Бухальтер“.

Укінчена семінаристка, пошукує лекції найрадше у священника, може уділяти також гри на фортеп'яні і конверзації німецької. Уряд парохіяльний Рибники, п. Потутори.

Панна з укінченим однорічним курсом торговельним пошукує посади. Зголошення до „Нов. Часу“ під К. П.

НЕБУВАЛЕ!

НОВИНА!

Вже друкується

Великий хліборобський календар на 1925 рік

„СЕЛО“

накладом „Нового Часу“.

Буде це одинокий календар в своїому роді. Різнородний його зміст приміненій виключно для господарів-хліборобів. Багато матеріалу на господарські теми усіх галузей для докладнішого зрозуміння прикрашений будуть багатьома ілюстраціями.

Буде це правдивий приятель селянина-хлібороба, якого брак відчувався давно.

„Новий Час“ як щирій приятель селян постановив заповнити і цю прогалину тому видає цього року календар „Село“ і постарается, щоб він відповідав вповні своїй назві.

Наклад першого календара „Село“ буде не великий тому спішіть ся з замовленнями. Для сталих передплатників „Нового Часу“ знижена ціна.

Адреса: **„НОВИЙ ЧАС“**, Львів, вул. Руська ч. 18.

Календар „Село“.

2-2

Передплата: В краю з поштовою пересилкою **місячно 1 зол. 40 сотників** — **чвертьрічно 4 зол.** тисть в інчій валюті. — З Америки, Канади, Бразилії і пр. країв Нового Світа приймається тільки річнупередплату. — З Англії, Франції, Німеччини, Австрії, Чехословаччини і т. д. приймається найменше чвертьрічну передплату.

Гроші: З краю належить посилати поштовими переказами або чеками Почтової Каси Ощадности ч. 152.604. — Зі зазначенням: „Для „Нового Часу“.

Оголошення: В рубриці оголошення: ціла сторінка коштує 70 зол., пів 38 зол., $\frac{1}{4}$ — 20 зол., $\frac{1}{8}$ частинна висоти — 5 сот. (сторінка має 6 шпальт анонс.). — **ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ:** Вірш одної анонсової шпальти 1 тт. Всі оголошення в тексті 50% дорожчі. На першу сторінку оголошень не приймається. Належитість за оголошення належить складати з гори або сейчас по оказанню доведового примірника.